

Notat

MILJØMINISTERIET

By- og Landskabsstyrelsen

Vand
J.nr. bls-415-00119
Ref.
Den 22. november 2010

Notat
Vedrørende høringssvar til
udkast til "Handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten"

Udkast til "Handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten" blev sendt i ekstern høring d. 13. juli 2010. Høringsfristen udløb 8. september 2010.

Udkastet blev lagt på Høringsportalen og alle kunne indgive høringssvar.

Miljøministeriet har modtaget i alt 24 høringssvar.

Formålet med "Handlingsplan til sikring af drikkevandskvaliteten" er at skabe en ramme og retning for de igangværende og fremtidige initiativer, som skal være med til at forebygge drikkevandsforureninger. Handlingsplanen indeholder i alt 31 konkrete initiativer, fordelt på 7 indsatsområder. De 7 områder er:

- Grundvandsbeskyttelse skal forebygge drikkevandsproblemer
- Gennemtænkt vandplanlægning
- Mere sikker drikkevandsforsyning
- Systematisk kommunalt tilsyn
- Mere borgerinddragelse på vandområdet
- Udvikling af vandteknologier
- Offensiv regulering.

I det følgende gennemgås de væsentligste høringssvar, grupperet i sammenfaldende emner, der hvor det er relevant. Kommentarer hertil er anført i kursiv. Af høringssvarene fra Danske Regioner, Kommunernes Landsforening (KL) og andre fremgår forslag til konkrete tekstændringer og forslag til tilføjelser. Forslag til tekstændringer og tilføjelser er indarbejdet, hvor det vurderes at være relevant. De større tekstforslag er medtaget i høringssnotatet.

Det skal bemærkes, at høringssvarene er gengivet i hovedtræk. Ønskes detaljerede oplysninger om høringssvarenes indhold, henvises der til de fremsendte høringssvar.

Generelle bemærkninger

DTU Miljø finder, at handlingsplanen indeholder mange gode initiativer og finder det positivt, at handlingsplanen gør op med tidligere tiders stive holdning til vandbehandling. DTU Miljø mener, det er glædeligt, at hele "vandkæden" fra kilde til forbruger er med, og ser derudover gerne, at drikkevandet bliver set som den vigtigste fødevarer.

Foreningen af Vandværker i Danmark (FVD) er i det store og hele enig i de beskrevne problemstillinger og forslag til indsatser.

KL finder det generelt positivt, at der implementeres en handlingsplan for at sikre drikkevandskvaliteten. KL finder, at handlingsplanen er relativ svag i forhold til grundvandsbeskyttelse og åbner samtidig op for udvidet anvendelse af vandrensning. Den giver dermed udtryk for en holdning der kan risikere at flytte fokus fra forebyggende foranstaltninger til efterfølgende rensning.

Dansk Industri, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, DANVA, KL m.fl. bemærker, at udkastet til handlingsplan er uklart med hensyn til målsætninger, ansvarsfordeling, prioritering og finansiering af indsatsen. Derudover bemærkes det, at handlingsplanens 3-årige periode, 2010-2012 er en meget kort periode.

Miljøministeriets bemærkninger:

Handlingsplanen beskriver rammen og retningen på de igangværende og nye drikkevandsinitiativer i perioden 2010-2012. De er igangsat eller igangsættes inden for den 3-årige periode.

Målsætningen for handlingsplanen er at sikre en høj drikkevandskvalitet i Danmark, samt sikre, at forbrugerne også i fremtiden kan have tillid til det danske drikkevand.

Hvor andet ikke er nævnt, igangsættes initiativer af Miljøministeriet, eventuelt i et samarbejde med interessenter.

Der er afsat 4 millioner kroner til gennemførelsen af nye initiativer, som forventes igangsat inden for handlingsplanens 3 årige periode. Initiativet med indførelse af ledelsessystemer forventes finansieret via vandprisen. Derudover suppleres indsatsen med midler fra Miljøteknologisk Handlingsplan og den kommende Teknologiuudviklingsfond for vandsektoren, som følge af vandsektorloven. Dertil kommer, at der med indgåelse af finanslovsaftale for Finansloven 2011 vil blive afsat 5 mio. kr. til at skabe størst mulig klarhed om vandværkernes muligheder for at begrænse risikoen for, at pesticider kan forekomme i drikkevandet.

Handlingsplanens periode på 3 år skal ses som det fokus, der er på drikkevandssikkerhed og drikkevandskvalitet her og nu.

Dansk Brøndejerforening bemærker, at handlingsplanen har sit fokus på de almene vandforsyninger, hvorved den utilsigtet kan komme til at pålægge de ikke-almene vandværker unødige byrder, og glemme deres problemer. Foreningen peger især på initiativet med et dråbesystem og indførelse af ledelsessystemer som værende unødige byrder for foreningens medlemmer.

Miljøministeriets bemærkninger:

I handlingsplanen er der fokus på de private brøndeje i initiativet "Færre forureninger på små, private vandforsyninger".

Der er med handlingsplanen ikke lagt op til, at initiativer om indførelse af ledelsessystemer og dråbesystem skal omfatte de ikke-almene vandforsyninger. De politiske drøftelser vedrørende omfanget af indførelse af ledelsessystemer forventes at foregå i 2010.

Dråbesystemet skal baseres på data i den nationale grundvands- og boringsdatabase Jupiter, og er tænkt som et formidlingsinitiativ overfor borgere. Initiativet vurderes ikke at medføre byrder for de private brøndeje.

Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug bemærker, at der bør fokuseres mere på giftighed af de miljøfremmede stoffer, frem for grænseværdier.

Sundhedsstyrelsen bemærker, at borgernes tillid til drikkevandet har stor betydning for, at hanevand vælges frem for læskedrikke og lignende. Styrelsen bemærker derudover, at brugen af avanceret vandbehandling og sager om mikrobiel forurening af drikkevandet, kan have en negativ påvirkning af borgernes tillid til drikkevandet.

Miljøministeriets bemærkninger:

Initiativerne i handlingsplanen har til formål at sikre drikkevandskvaliteten, bl.a. for derigennem at sikre, at borgerne fortsat har tillid til det danske drikkevand.

Klima

DHI, DANVA, Dansk Industri, Sundhedsstyrelsen m.fl. bemærker, at handlingsplanen bør forholde sig til de udfordringerne klimaændringerne skaber for vandforsyningerne. Der bør indgå flere aktiviteter omkring klimaændringers betydning for dansk vandforsyning.

Miljøministeriets bemærkninger:

Bemærkningen er taget til efterretning, og udfordringer som følge af klimaændringer er gjort tydeligere.

Forskning

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) byder handlingsplanen velkommen og bemærker, at handlingsplanen indeholder mange væsentlige forbedringer i forhold til den nuværende praksis på området. GEUS og Brancheforeningen Dansk Miljøteknologi bemærker, at der mangler initiativer vedrørende den forskningsmæssige forudsætning for en række af initiativerne. F.eks. er den miljøteknologiske udvikling drevet af et forskningsmiljø der beskæftiger sig med drikkevandsområdet.

Miljøministeriets bemærkninger:

Handlingsplanens tekst suppleres så det fremgår, at forskning kan understøtte teknologiudvikling.

Visionen

Vejen Kommune tilslutter sig handlingsplanens vision om, at alle i Danmark skal have adgang til rent og godt drikkevand.

DHI bemærker, at visionen om rent og godt drikkevand er rigtig, men at den bør indeholde udsagn om beskyttelse af befolkningens sundhed, som, udover levering af vand, er et grundlæggende mål for vandforsyning.

Miljøministeriets bemærkninger:

Et af formålene med Vandforsyningsloven er, at sikre kvalitetskrav til drikkevandet til beskyttelse af menneskers sundhed. Visionen om rent og godt drikkevand dækker også sundhed.

Dansk Industri og Landbrug og Fødevarer bemærker, at der grundlæggende savnes fokus på drikkevandskvalitetens betydning for virksomheder, og at handlingsplanens vision derfor også bør omfatte forsyning af virksomheder.

Miljøministeriets bemærkninger:

Handlingsplanens fokus er på drikkevand i form af hanevand til at drikke. I det omfang virksomheder har brug for en anden vandkvalitet end den kvalitetskravene til drikkevand foreskriver, falder det uden for rammerne af denne handlingsplan.

Kvælstofforurening

Vejen Kommune bemærker, at der er en uoverensstemmelse mellem udkast til drikkevandshandlingsplan og udkast til Vandplan for Vadehavet. I udkast til drikkevandshandlingsplan står der, at "udvaskning af næringsstoffer fra landbruget betyder at grundvandet nogle steder indeholder for meget nitrat", mens det af Vandplanen for Vadehavet fremgår, at stort set alle de terrænnære grundvandsforekomster er i dårlig kemisk tilstand grundet for højt nitratindhold.

Miljøministeriets bemærkninger:

Der er tale om en national handlingsplan, som beskriver forholdene generelt. Derfor er der i handlingsplanen ikke taget højde for lokale og regionale forhold, med mindre det fremgår af teksten. Vandplaner vil derimod indeholde en beskrivelse af forholdene inden for det enkelte vandopland.

Vejen Kommune og Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug bemærker, at etablering af vådområder og randzoner langs vandløb og søer ingen effekt har på kvælstofkoncentrationen i grundvandet, men alene i overfladevandet.

Miljøministeriets bemærkninger:

Teksten omkring Grøn Vækst initiativer præciseres, så det fremgår tydeligere, at indsatsen med vådområder og randzoner ikke er relateret til drikkevandet.

Pesticidforurening

Svendborg Kommune og KL bemærker, at de er uenige med handlingsplanens udsagn om, at godkendelsesordningen for pesticider sikrer mod, at pesticider ender i grundvandet og at det især er fortidens synder, der er et problem i forhold til drikkevand samt at varslingsystemet for pesticider viser, at godkendelsesordningen virker. DANVA m.fl. påpeger også stigende fund af pesticider i grundvandet.

Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug ønsker, at der iværksættes en undersøgelse, der dokumenterer hvor pesticidernes udvaskningskilder kommer fra, og hvordan de udvaskes, så der ikke laves uhensigtsmæssige begrænsninger i godkendelse og anvendelser.

SF-Aalborgs miljøgruppe bemærker, at udkastet til handlingsplan bør have indarbejdet forsigtighedsprincippet, Folketingets beslutning om, at drikkevandsforsyningen skal baseres på rent urensset drikkevand fra decentrale vandværker samt at Områder med Særlig Drikkevandsinteresse (OSD) skal beskyttes bedre. Iflg. høringssvaret er det nydannede grundvand i mange OSD-områder forurennet. SF-Aalborg bemærker derudover, at vandforsyningen i New York State er begyndt at købe naturarealer op, for at kunne levere rent urensset grundvand til statens borgere. SF-Aalborg ønsker derudover lovgivningen ændret, så samfundet sikrer en fremtidig arealanvendelse, der "dyrker" rent drikkevand.

DANVA støtter regeringens plan om at reducere den generelle pesticidbelastning af grundvandet, ved en reduktion i behandlingshyppigheden. DANVA mener imidlertid ikke, at de foreslåede aktiviteter vil være tilstrækkelige. DANVA bemærker, at hvis formålet med reduktionen i behandlingshyppighed er sikring af grundvandet, så bør indsatsen målrettes mod indvindingsområder og Områder med Særlig Drikkevandsinteresser (OSD).

FVD mener, at en 25 meters sprøjtefri zone omkring alle vandindvindingsanlæg er meningsløst og i strid med viden om beskyttelseszoner. I værste fald vil forslaget betyde en falsk tryghed. Foreningen ønsker i stedet, at der etableres boringsnære beskyttelsesområder på baggrund af individuelle vurderinger. Også DANVA og KL er kritisk overfor en 25 meters sprøjtefri zone, og nævner i stedet obligatoriske boringsnære beskyttelsesområder som en bedre løsning.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøstyrelsens godkendelsesordning for pesticider er meget restriktiv med hensyn til beskyttelse af grundvandet sammenlignet med reglerne i EU, og giver en effektiv beskyttelse af grundvandet, som det fremgår nedenfor.

I Varslingssystemet for pesticider i grundvandet (VAP) testes godkendte pesticiders nedsivning til grundvandet under reelle danske forhold. Frem til 2010 er der undersøgt 41 pesticider samt 40 nedbrydningsprodukter, svarende til knap halvdelen af de godkendte pesticider i landbruget. Udvalgelsen af teststoffer sikrer, at de mest potentielt mobile og meget anvendte stoffer testes først. Resultatet er, at 2 gamle pesticider nu er forbudt i Danmark - et tredje pesticid fik forinden testafslutning restriktioner på anvendelsen for at beskytte grundvandet. For 6 andre stoffer har der været tale om få fund i grundvandet i koncentrationer over grænseværdien ud af rigtig mange prøver - Miljøstyrelsen vurderer i disse tilfælde, at grænseværdien ikke overskrides på årsbasis i det helt unge grundvand, altså at der ikke er tale om en uacceptabel forurening. VAP medfører i øvrigt, at Miljøstyrelsen hurtigt kan gribe ind overfor et pesticid, hvis det mod forventning alligevel skulle vise sig at udgøre et problem.

For drikkevandsboringernes vedkommende viser den seneste opgørelse fra GEUS (2010), at der er fundet 47 forskellige pesticider i drikkevandsboringerne. Miljøstyrelsen har håndteret 44 af disse stoffer med forbud, udfasning eller væsentlige restriktioner på anvendelsen. For de sidste 3 stoffer har Miljøstyrelsen vurderet, at der ved regelret anvendelse ikke er risiko for, at disse stoffer siver ned til grundvandet i koncentrationer over grænseværdien målt som årlige gennemsnitskoncentrationer – Altså at stofferne ikke udgør en risiko for grundvandet.

Grundvandsovervågningen synes umiddelbart at vise, at der findes stadig flere pesticider i grundvandet. Årsagen er dog, at analyseprogrammet flere gange er omlagt, sådan at der overvejende analyseres prøver fra det yngre grundvand, hvor der kan forventes pesticidfund, mens der ikke længere analyseres prøver fra det dybere liggende grundvand, hvor stofferne ikke forventes at findes. Hertil kommer, at der inddrages flere gammelkendte stoffer, der ikke længere er tilladt i Danmark, samt at det helt overvejende er ikke-godkendte stoffer, der påvises. På denne baggrund kan der ikke påpeges en særlig risiko fra de i dag godkendte pesticider.

Resultaterne fra VAP og overvågningen af drikkevand og grundvand bekræfter således, at godkendelsesordningen for pesticider fungerer efter hensigten, og at de fund der gøres i dag helt overvejende skyldes "fortidens synder" - altså stoffer, der er forbudt, fjernet fra markedet eller pålagt væsentlige restriktioner på anvendelsen netop for at beskytte grundvandet.

Når der alligevel er enkeltstående fund af godkendte pesticider, kan det skyldes, at landmænd tidligere fyldte og vaskede deres sprøjter direkte på jorden eller på uhensigtsmæssigt konstrueret vaskespladser, så pesticider herfra er sivet ned til grundvandet, eller at der er sprøjtet for tæt på vandboringerne, så stofferne er sivet direkte ned langs borerøret eller trukket ned via tragteffekten.

For at forebygge disse punktkilder fremover, er reglerne for landbrugets vaskespladser skærpet væsentligt i 2010, så spild og vaskevand med rester af pesticider ikke ender i grundvandet. Samtidig

forventer Regeringen dette efterår at fremsætte et lovforslag om en udvidelse af beskyttelseszonen til 25 meter omkring drikkevandsboringerne.

Udvidelsen af det nuværende 10 meters fredningsbælte til et pesticidfrit område med en radius på 25 meter forøger det pesticidfrie areal 6 gange, hvilket vurderes at give en væsentlig ekstra beskyttelse af grundvand og drikkevand mod forurening fra pesticidanvendelse i boringens umiddelbare nærhed.

Hertil kommer, at kommunerne i dag har de lovgivningsmæssige og faglige redskaber til at etablere større beskyttelseszoner (boringsnære beskyttelsesområder) omkring de enkelte borer netop der, hvor der er behov for det. Etablering af et boringsnært beskyttelsesområde (BNBO) kræver, at kommunen foretager en konkret vurdering af lokale forhold, hvorefter der sættes effektivt ind med beskyttelse af netop den sårbare del af vandindvindingsområdet.

DANVA, GEUS og KL bemærker, at bilagslisten til boringskontrolvejledningen ikke er opdateret siden 1998. Lister omfatter de stoffer vandforsyningerne skal analysere for.

Miljøministeriets bemærkninger:

Det fremgår af drikkevandsbekendtgørelsen, at vandværkerne ved boringskontrollen skal undersøge for de pesticider og nedbrydningsprodukter som er angivet i Miljøstyrelsens tilsynsvejledning nr. 3 fra 2005. Der er tale om i alt 23 stoffer.

By- og Landskabsstyrelsen og Miljøstyrelsen er i øjeblikket ved at vurdere, om listen skal justeres, herunder om der skal gives særlige anbefalinger til lokalområder.

Aktive Dyrerettigheder forlanger, at "forureneren betaler"-princippet også kommer til at gælde for landbruget i forhold til pesticidforurenet grundvand, samt f.eks. lukning af borer grundet forureningen. Foreningen ønsker derudover, at begrænse haveejerens mulighed for at købe og bruge sprøjtegifte. Også Vestegnes Vandsamarbejde I/S så gerne, at det blev forbudt for private haveejer at købe pesticider.

Miljøministeriets bemærkninger:

Korrekt anvendelse af godkendte pesticider er lovlig, og vil under normale omstændigheder ikke forurene grundvandet. De forureninger, vi ser i dag, skyldes primært fortidens synder.

Haveejere tegner sig for en meget lille del af det samlede forbrug af sprøjtemidler i Danmark. Miljøstyrelsen har vurderet, at regelret anvendelse af godkendte pesticider i private haver ikke udgør en risiko for grundvandet. Miljøstyrelsen har i 2009 medvirket i en informationskampagne med haveejere i Storkøbenhavn som målgruppe. I 2011 gennemfører Miljøstyrelsen en landsdækkende kampagne rettet mod private haveejere, med henblik på at reducere pesticidforbruget.

Det vil være et brud på EU's indre markedsregler, hvis vi i Danmark indfører et generelt forbud mod anvendelse af pesticider i private haver. Der kan kun indføres forbud på baggrund af en konkret risikovurdering.

Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug, FVD, DTU Miljø m.fl. bemærker, at udsagnet om, at der lukkes mere end 100 borer pr. år grundet pesticidforurening vurderes at være højt.

Miljøministeriets bemærkninger:

Teksten er opdateret i forhold til den seneste opgørelse. Det fremgår således, at frem til 2001 blev der lukket mere en 100 boringer om året grundet pesticider, mens tallet nu er faldende og i 2008 lå på under 20.

Videregående vandbehandling

FVD og Dansk Vand- og Spildevandsforening (DANVA) bemærker, at det kan skabe forvirring, at der bruges forskellige ord, når der tales om behandlet og ikke behandlet drikkevand. Iflg. DANVA og Dansk Industri har stort set alt drikkevand gennemgået en simpel vandbehandling, og derfor skaber det forvirring at tale om urensset drikkevand. Derudover bemærker FVD, at avanceret vandbehandling og videregående vandbehandling er det samme, og at videregående vandbehandling er mest korrekt, idet der ofte er tale om ret simple metoder.

Miljøministeriets bemærkninger:

Der er med handlingsplanen ikke lagt op til at flytte fokus fra forebyggende foranstaltninger, herunder grundvandsbeskyttelse. Som det fremgår af handlingsplanen skal drikkevandsforsyningen også i fremtiden baseres på grundvand af god kvalitet. Grundvandsbeskyttelsen er således fortsat central i den danske strategi for at sikre en god drikkevandsforsyning.

Som det fremgår af bekendtgørelsen om vandindvinding og vandforsyning, kan kommunalbestyrelsen allerede i dag give tilladelse til videregående vandbehandling. Som det fremgår af teksten i handlingsplanen (s. 15), så skal hovedprincippet fortsat være, at grundvandet skal beskyttes, så der ikke opstår forurening. Det gælder også for de områder, hvor videregående vandbehandling tillades.

Bemærkningerne vedrørende brugen af ordene simpel og avanceret vandbehandling er taget til efterretning. Handlingsplanens tekst er strammet op og det gjort tydeligere, hvad der forstås med simpel vandbehandling, som i øvrigt er ændret til "normal vandbehandling". Derudover er udtrykket "avanceret vandbehandling" erstattet med "videregående vandbehandling".

Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug og Dansk Miljøteknologi bemærker, at urensset drikkevand ikke giver nytænkning, knowhow og teknologi til eksport. Det gør rensset og forarbejdet vand derimod, hvorved der opstår muligheder for at eksport af viden og teknologi.

Danske Regioner bemærker, at for forurenede grunde (punkt kilder) vil det i langt de fleste situationer være bedst og billigst at stoppe forureningen ved kilden, dvs. på de forurenede grunde. Ved forurening med pesticider, der er spredt på store arealer og som vurderes at være aftagende, f.eks. BAM, kan rensning være en optimal løsning.

DANVA ser frem til ensartede retningslinjer og smidig sagsbehandling af ansøgninger fra de vandforsyninger, som har behov for avanceret vandbehandling.

Dansk Miljøteknologi finder det positivt, at der med handlingsplanen gøres op med ønsket om kun at benytte simpel vandbehandling og så lavt et teknologiniveau som mulig. Brancheforeningen foreslår, at der i forhold til pesticidforureninger indføres et princip om, at der kun må foretages rensning, når forurening skyldes stoffer, som allerede er forbudt eller undergivet anden anvendelsesrestriktion. Derudover foreslår foreningen, at lovgivningen ændres således, at rensning af grundvandet ikke længere bør kræve en kommunal tilladelse, men er en beslutning vandforsyningsselskabet kan tage. Derimod skal det gøres til en pligt, at vandforsyningerne skal levere så rent vand som muligt, under hensyntagen til de økonomiske forhold. I forlængelse heraf bør det gøres ulovligt at

fortynde sig ud af overskridelser af grænseværdier, idet en fortynding spreder de uønskede stoffer ud i små mængder til alle forbrugere, frem for at fjerne dem.

KL bemærker, at er en rensning først indført, så vil alene udgifterne i forbindelse med rensning realpolitisk medføre, at en prioritering og dermed økonomiske udgifter til at sikre det rene grundvand i langt de fleste tilfælde være urealistisk.

Aktive dyrerettigheder mener, at vandrensning er den forkerte vej af gå, frem for at beskytte grundvandet.

Miljøministeriets bemærkninger:

By- og Landskabsstyrelsen vil udarbejde retningslinjer for hvornår og hvordan kommunerne kan fravige hovedprincippet om, at drikkevandsforsyningen baseres på grundvand der alene har undergået iltning og filtrering. Hovedprincippet vil således fortsat være, grundvandet skal beskyttes, så der ikke opstår forureninger. Dette gælder også for de områder, hvor videregående vandbehandling tillades.

Retningslinjerne vil omfatte såvel naturligt forekommende stoffer som menneskeskabte forureninger. Det fremgår af handlingsplanen, at i de tilfælde hvor der er tale om menneskeskabt forurening, vil der som udgangspunkt blive tale om midlertidige løsninger, indtil forureningen er væk. For de naturligt forekommende stoffer som f.eks. nikkel eller arsen, vil der være tale om langvarige eller permanente tilladelser.

Sekundavand, herunder regnvand

Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Dansk Industri, DANVA og KL bemærker, at frem for at fokusere entydigt på rent grundvand som kilde til drikkevand, så burde handlingsplanen fokusere på kvalitetskriterier for vand til forskelligt formål. Det ville muliggøre, at der kommer fokus på omkostninger forbundet med vandforsyningen i forhold til forskellige formål. Det ville åbne for øget anvendelse af sekundavand, til formål hvor drikkevandskvalitet ikke er påkrævet. Det kunne være brug af regnvand til toiletskyld og tøjvask, eller simple vandkvalitetskrav til procesvand i nogle industrier.

Miljøministeriets bemærkninger:

Handlingsplanen har fokus på drikkevandskvalitet, og på risikofaktorer for forurening af drikkevandet, f.eks. hvis sekundavand ikke tilsluttes korrekt til drikkevandsforsyningsnettet. Kvalitetskriterier for vand til andre formål end drikkevand, vurderes at ligge uden for drikkevandshandlingsplanens rammer.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører bemærker, at det for at undgå nye forureningskilder for grundvandet er vigtigt med korrekt teknologi til forrensning af f.eks. regnvand fra veje, før regnvandet nedsiver.

DANVA bemærker, at der er en række ukendte forhold ved indførelse af regnvandsanlæg, og foreningen ser derfor frem til en afdækning af forholdene omkring økonomi og risiko for forurening af drikkevandet i såvel de enkelte husstande som på ledningsnettet.

Vestegnens Vandsamarbejde I/S foreslår, at den erfaringsopsamling om brugen af regnvand der omtales i handlingsplanen, også kommer til at omfatte anlæg, som bruger andet sekundavand samt at muligheden for at optimere afværgepumpninger undersøges.

Miljøministeriets bemærkninger:

By- og Landskabsstyrelsen vil inddrage bemærkningerne i overvejelserne, når undersøgelsen sættes i gang.

Ledelsessystemer og fokus på kvalitets- og risikofaktorer

DHI bemærker, at indførelse af ledelsessystemer vil kunne hæve drikkevandssikkerheden og forbedre forbrugernes tillid, fordi ledelsessystemer er systematiske og risikobaseret. Et ledelsessystem som f.eks. DDS (Dokumenteret DrikkevandsSikkerhed) er og skal være vandforsyningernes instrument til at styre drikkevandskvaliteten.

DI er enig i, at indførelse af ledelses- og kvalitetsstyringssystemer er en god idé. DI bemærker, at mange virksomheder oplever, at indførelse af fokus på kvalitet i form af et kvalitetsstyringssystem, har givet besparelser i virksomheden. Indførelse af ledelsessystemer forventes derfor ikke at koste ekstra.

DANVA bemærker, at et væsentligt led i at øge fokus på drikkevandssikkerhed er at højne uddannelsesniveaut på vandforsyningerne. Derfor er det DANVAs opfattelse, at en formaliseret driftsoperatør og –lederruddannelse er en nødvendig del af handlingsplanen. DANVA mener, at ved indførelse af ledelsessystemer skal der i ledelsessystemet også fokus på de trusler mod grundvandet i indvindingsområdet og hos forbrugeren, der kan udsætte ledningsnettet for forurening. Derudover bemærker DANVA, at anvendelse af ressourcer til kvalitetsstyring og sikring ikke skal begrænses af vandsektorlovens prisloft.

Dansk Miljøteknologi foreslår, at et ledelsessystem skal omfatte krav om eftersyn, reparation og udskiftning af borer samt regelmæssige, grundige eftersyn af rentvandstanke og højdebeholdere, mindst hvert 5. år. Endvidere ønsker brancheforeningen, at der stilles krav til benyttede materialer.

KL bemærker, at på mindre vandforsyninger vil et stort ledelsessystem være skudt over målet, mens uddannelse af de driftsansvarlige og eksterne serviceteknikere vil have stor betydning for drikkevandssikkerheden.

Miljøministeriets bemærkninger:

Som det fremgår af udkastet til handlingsplan, så forventes den politiske proces for afklaring af indførelse af ledelsessystemer at foregå i 2010.

Blødgøring

DHI bemærker, at der både er sundhedsmæssige og driftsmæssige spørgsmål vedrørende blødgøring. DHI påpeger, at der kan være ernæringsmæssige og sundhedsmæssige ulemper ved, at visse befolkningsgrupper kommer til at mangle det calcium og magnesium, de normalt får gennem drikkevandet. Derudover kan der opstå problemer med korrosion ved meget lav hårdhed.

Miljøministeriets bemærkninger:

By- og Landskabsstyrelsen har sammen med DANVA igangsat et projekt til belysning af fordele og ulemper ved blødgøring af drikkevandet, hvorved de omtalte problemstillinger afklares.

Tilsyn

Svendborg Kommune mener, at handlingsplanen indeholder positive tiltag, som kan bidrage til at gøre drikkevandssikkerheden større i Danmark. Specielt ser kommunen det som positivt, at handlingsplanen lægger op til en revision af normer og vejledninger samt, at der er planer om at udarbejde et forslag til en tilsynsrapport.

DHI mener, at der bør tages yderligere initiativer til at forbedre tilsynet, end dem der er beskrevet i udkast til handlingsplan. Det er vigtigt, at der gennemføres et uafhængigt tilsyn med vandforsyningerne. Selskabsgørelsen af vandforsyningerne betyder, at det kommunale tilsyns uafhængighed er forbedret i forhold til tidligere. Da kommunerne stadig i stor udstrækning er ejere af vandforsyningerne, er der dog stadig en økonomisk kobling mellem forsyning og tilsyn. Det er en af grundene til, at tilsynet bør lægges på et andet niveau end det kommunale. DHI mener derudover, at det evt. kan registreres i Jupiter, at en vandforsyning har indført ledelsessystem.

DTU Miljø, DHI, Dansk Industri og Dansk Miljøteknologi mener, at tilsynsopgaven er svær at løfte på et tilstrækkeligt højt fagligt niveau i alle 98 kommuner. Derfor mener de, at der bør oprettes en central enhed der fører tilsyn med vandforsyningerne og laver oversigter over vandkvaliteten, samt omfatter et rejsehold, der kan rykke ud ved forureninger og hjælpe med hele logistikken. DHI mener, at et centralt tilsyn kan ligge under Fødevarerministeriet, idet der i Fødevarerregionerne allerede findes rutiner for tilsyn med fødevarer virksomheder. DHI bemærker, at det er en vanskelig opgave at identificere kilder til forurening, samt om vandforsyningen har været forurennet og i givet fald med hvilke sygdomsfremkaldende organismer.

KL bemærker, at der bør indføres minimumshyppigheder for det fysiske tilsyn. I udgangspunktet bør der føres tilsyn mindst hvert 2. år på alle almene vandværker.

DANVA bemærker, at sommerens fokus på rentvandstanke bør indarbejdes i handlingsplanen, så der kommer fokus på kontrol med tankene.

Miljøministeriets bemærkninger:

Det er kommunernes ansvar at føre tilsyn med drikkevandsforsyningerne. I handlingsplanen er der fokus på at sikre, at det kommunale tilsyn udføres på en systematisk og ensartet måde over hele landet. Indsatsen omfatter en revision af afsnittet om det kommunale tilsyn i "Vejledning om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg". Revisionen af afsnittet omfatter også, at der udarbejdes en tjek-liste, som skal fungere som et let anvendeligt redskab for den kommunale tilsynsførende, samt at vejledningens tekst om tilsynets hyppighed gennemgås, med det formål at støtte kommunerne, når de skal beslutte tilsynets hyppighed. Hvad angår rentvandstanke, så forventes de at fremgå tydeligt at tjek-listen.

Miljøministeriet vurderer, at initiativerne vil være med til at forbedre tilsynet og sikre god drikkevandskvalitet.

Fokus på teknologiudvikling

Foreningen af Rådgivende Ingeniører anerkender handlingsplanens fokus på teknologiudvikling. Foreningen peger på, at udviklings- og innovationsmuligheder til tider bedst gennemføres i partnerskaber, og at det er vigtigt, at partnerskaberne sikres gode rammevilkår for alle deltagende parter. Rammevilkårene skal sikres at indeholde passende begrænsede kontrol- og tilsynskrav, for at undgå for store omkostninger hos deltagende virksomheder alene til dokumentation.

DI og DANVA bemærker, at Danmark inden for spildevandsområdet er førende på teknologiområdet, men at det ikke gælder på drikkevandsområdet. Dette skyldes politikken om, at dansk drikkevandsforsyning primært skal baseres på urensset grundvand, hvorved der er et smalt grundlag for teknologiudvikling.

DANVA bemærker, at der sælges pesticider, som vandforsyningerne ikke kan monitere grundet manglende analysemuligheder.

Landbrug og Fødevarer bemærker, at handlingsplanens fokus på eksport og teknologi kan indebære en risiko for, at en fremtidig regulering mere kommer til at ske med sigte på at fremme en teknologisk udvikling, og mindre på at løse relevante udfordringer mht. at sikre kvaliteten af drikkevandet.

*Miljøministeriets bemærkninger:
Kommentarerne giver ikke anledning til ændringer.*

Øvrige bemærkninger

FVD ser gerne, at der indføres en autorisation for prøvetagning, idet foreningen mener, at prøvetagning af vandanalyser i stort omfang ikke sker korrekt.

*Miljøministeriets bemærkninger:
Regelgrundlaget for prøvetagning og kemiske og mikrobiologiske miljømålinger er fastlagt i Miljøministeriets bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer m.v., pt. bekendtgørelse nr. 866 af 1. juli 2010. Det fremgår af bekendtgørelsen, at prøveudtagninger og kemiske og mikrobiologiske målinger omfattet af bekendtgørelsens anvendelsesområde, skal ske af en akkrediteret institution.*

Af drikkevandshandlingsplanen fremgår det, at By- og Landskabsstyrelsen vil drøfte interessenters oplevede problemer med prøvetagning med DANAK, som er ansvarlig for akkrediteringen af laboratorier, med henblik på at afklare eventuelle problemstillinger.

DTU Miljø bemærker, at fordelingen af fluorid i grundvandet er meget ujævn på tværs af landet, hvilket har betydning for forekomsten af caries blandt børn og unge. DTU Miljø mener, at der er behov for fluoridering af vandet i Vest- og Nordjylland.

*Miljøministeriet bemærkninger:
By- og Landskabsstyrelsen har drøftet problemstillingen med Sundhedsstyrelsen. Sundhedsstyrelsen mener ikke, at der er grund til at ændre på cariesindsatsen grundet fluorindholdet i drikkevandet.*

Danske Regioner foreslår, at teksten flere steder præciseres i forhold til regionernes rolle, samt at teksten indholdsmæssigt udvides visse steder i forhold til indsats mod jordforurening.

*Miljøministeriet bemærkninger:
Bemærkningen tages til efterretning, og teksten justeres hvor det er relevant.*

DANVA bemærker, at udsættelsen af høring af vandplanerne er problematisk for de forsyninger, som har behov for en afklaring af deres fremtidige vandindvinding, idet deres vandindvindingstilladelse er udløbet. For visse forsyninger har denne usikkerhed varet flere år.

*Miljøministeriet bemærker:
Vandplanerne er sendt i høring. De vandindvindingstilladelser der udløber efter den 1. januar 2010 og inden vedtagelsen af den første kommunale handleplan, er ved lov forlænget til senest 1 år efter vedtagelsen af den kommunale handleplan.*

DANVA bemærker, at de gerne medvirker til at afdække, hvordan man bedst laver central formidling til borgene om drikkevandskvaliteten. DANVA mener ikke, at en smiley-lignende ordning er løsningen, da forbrugerne ikke har mulighed for at fravælge deres lokale vandforsyning.

Miljøministeriet bemærker:

By- og Landskabsstyrelsen vil inddrage branchen i arbejdet med en eventuel simpel og lettilgængelig formidling af den lokale drikkevandskvalitet.

Af hensyn til et bedre datagrundlag vedrørende årsag til at boringer lukkes, foreslår GEUS, at der indføres pligt til at meddele en borings status, f.eks. om den leverer vand til forsyning, anvendes som afværgeboring mm. Derudover bør der indføres pligt til at angive årsag til at en boring skifter status – f.eks. lukning grundet pesticider.

Miljøministeriet bemærker:

Miljøministeriet vil undersøge muligheder for og konsekvensen af at indføre disse oplysninger i Jupiter.

Kim Haagensen bemærker, at handlingsplanen mangler en strategi og plan for handlinger overfor den stigende oxidering af vores grundvand, særligt som følge af grundvandssænkning ved kraftig brug af grundvandsressourcen.

Miljøministeriet bemærker:

Med vandplanerne skabes der fremadrettet overblik over vandressourcerne, deres tilstand og dermed også muligheden for udnyttelse af ressourcerne. Udmøntning heraf sker efter reglerne i Vandforsyningsloven, herunder bl.a. omfanget og indholdet i indvindingstilladelserne, ligesom der kan iværksættes foranstaltninger til at beskytte grundvandsressourcer der er udpeget til drikkevand.

Dansk Miljøteknologi opfordrer til, at der foretages en løbende opdatering af databaser, så informationssystemerne gøres så overskuelige som muligt for den enkelte borger. Foreningen opfordrer Miljøministeriet til, sammen med forsyningssekretariatet at udvikle og implementere en benchmarking for vandforsyningerne på kvalitet, miljø og sikkerhed.

Miljøministeriet bemærker:

Det fremgår af Vandsektorlovens kapitel 2 om Benchmarking, at "Vandselskaber, der skal have fastsat et prisloft, skal foretage registrering af og indberette oplysninger om vandselskabets miljø-, service – og driftsforhold og økonomiske forhold til Forsyningssekretariatet til brug for Forsyningssekretariatets beregning af vandselskabets effektivitet i form af resultatorienteret benchmarking. Derudover henvises til handlingsplanens initiativ om at sikre borgerne og andre nemt og hurtigt overblik over kvaliteten af det lokale drikkevand – evt. vist i form af vanddråber.

Dansk Miljøteknologi bemærker, at den Miljøteknologiske handlingsplan udløber med udgangen af 2011. Foreningen foreslå derfor, at handlingsplanen forholder sig til, hvordan den skal videreudvikles og udbygges efter 2011.

Miljøministeriet bemærker:

Den Miljøteknologisk Handlingsplan er en regeringshandlingsplan, som forholder sig bredt til miljøteknologi. Vand er blot et af flere emner. Handlingsplanen for miljøteknologi dækker perioden 2010-2011. Finansieringen af handlingsplanen var en del af finanslovsaftalen for 2010. Forligspartierne bag denne aftale var alle folketingets partier. Finansiering af en indsats for miljøteknologi efter 2011 skal senest aftales i forbindelse med finansloven for 2012.

KL bemærker, at handlingsplanen med fordel kunne beskæftige sig mere indgående med udpeging af Områder med Særlig Drikkevandsinteresse (OSD). Områderne betragtes iflg. KL som statiske, men ny viden om forureninger, grundvandskvalitet, ændrede indvinding- og forsyningsforhold

gør, at de bør aktualiseres og tilpasses. Vestegnenes Vandsamarbejde I/S har lignende bemærkninger.

Miljøministeriet bemærker:

De nuværende OSD-områder blev udpeget i regionplanerne og skal nu udpeges i vandplanerne efter miljømålsloven. Eventuelle ændringer af OSD håndteres derfor i vandplanprocessen.

KL bemærker, at der er behov for en vejledning til bekendtgørelse nr. 1000 om udførelse og sløjfning af borer og brønde på landet.

Miljøministeriet bemærker:

Vejledningen er under udarbejdelse.

Aktive Dyrerettigheder ønsker, at Danmarks Statistiks miljøkontor genetableres, og at data om nitrat og pesticider i drikkevandet, som kontoret tidligere lavede, fremover igen bliver tilgængelige.

Miljøministeriet bemærker:

Danmarks Statistik ligger uden for Miljøministeriets ressort.

Vestegnens Vandsamarbejde I/S bemærker, at hvis grundvandsbeskyttelse skal indregnes i vandforsyningernes prisloft, kan konsekvensen blive, at vandforsyningerne nedprioriterer grundvandsbeskyttelsen, for at få den øvrige drift til at hænge sammen.

Miljøministeriet bemærker:

Ved fastsættelse af prisloftet korrigeres for relevante faktorer, som f.eks. drifts- og vedligeholdelsesomkostninger fra nye lovbundne miljømål eller nye lokalt fastsatte miljø- og servicemål. Forsyningssekretariatet under Konkurrencestyrelsen skal ikke vurdere rimeligheden i de fastsatte mål, men prisloftet fastsættes med henblik på, at vandselskabet kan leve op til de fastsatte miljø- eller servicemål på en effektiv måde. I forhold til nye grundvandsbeskyttelsesaktiviteter vil prisloftets indflydelse blive afklaret i forbindelse med den endelige udmelding af prislofter.

Landbrug og Fødevarer bemærker, at fødevareraktiviteter og landbruget også bør inddrages som en del af "branchen", når drikkevandsanliggende skal drøftes.

Miljøministeriet bemærker:

By- og Landskabsstyrelsen vil inddrage Landbrug og Fødevarer hvor de indgår som naturlig interesse.

Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug bemærker, at øgede muligheder for at lave opsamlingsbassiner af drænvand fra markerne vil give mulighed for at genanvende vandet til markvanding. Derved løses problemet omkring manglende vedligeholdelse af kloaker fra byerne.

Danske Regioner bemærker, at dataudvekslingen mellem myndigheder har afgørende betydning for, at den nødvendige indsats kan iværksættes. Danske Regioner ønsker derfor, at der tages skridt til at sikre, at dataudveksling mellem myndighederne kan foregå smidigt og at data løbende opdateres.

DANVA støtter en offensiv regulering på hele vandområdet, men påpeger, at vandforsyningsområdet skal samtænkes med spildevandsområdet.

DHI bemærker, at kildevand og emballeret drikkevand skal overholde de samme krav som drikkevand, men at flaskevand til gengæld har et meget stort CO2-footprint sammenlignet med hanevand.

DHI bemærker, at det fremgår af Drikkevandsdirektivet, at det er "Medlemslandene" – dvs. Miljøministeriet og By- og Landskabsstyrelsen, der overordnet har ansvaret. I Danmark er ansvaret uddelegeret til kommuner og vandforsyninger, men det er stadig "Medlemslandene", der står til ansvar over for Kommissionen. DHI bemærker derudover, at der mangler argument for, hvorfor forbrugertilliden til drikkevandet er vigtigt. Iflg. DHI er argumentet, at tryghed ved at drikke hanevand er et væsentligt velfærdsgode.

DANVA og KL bemærker, at offentliggørelsen af en rapport om sårbare lerjorde (KUPA ler), fortsat mangler, på trods af, at projektet blev afsluttet for næsten et år siden.

DANVA bemærker, at der er stærkt behov for hurtigst muligt at få indledt arbejdet med opfølgning på Vandsektorloven, herunder især at få afklaret hvordan de nødvendige indsatser for en fremtidssikring af drikkevandskvaliteten kan gennemføres under prisloftet.

KL bemærker flere steder, at såfremt initiativet pålægger kommunerne yderligere opgaver, så skal kommunerne kompenseres i form af flere ressourcer.

KL bemærker, at der er risiko for, at de kommende vandplaner bliver administreret på et forældet og løst grundlag, idet potentialekurver er lavet på baggrund af ældre viden, og der kun sjældent foretages pejling efterfølgende.

Aktive dyrerettigheder bemærker, at dansk landbrugs produktion af okse- og svinekød forbruger ca. 8,8 mia. m³ vand. Dertil kommer vand til anden animalsk produktion og kunstvanding. Til sammenligning lå det samlede vandforbrug i København i 2009 på 29,8 mio. m³ vand. Foreningen foreslår derfor, at i områder med vandmangel skal der skæres ned på antallet af virksomheder og landbrug med stort vandbehov.

Dansk Miljøteknologi bemærker, at med det nuværende aktivitets- og bevillingsniveau, så vil oprensning af forurenede grunde sandsynligvis tage 50 år frem for det nuværende skøn på 26 år. Dette mener Brancheforeningen Dansk Miljøteknologi ikke er acceptabelt.

Miljøministeriets bemærkninger:

Kommentarerne giver ikke anledning til ændringer i handlingsplanen.